

Autoportret

Tadić, Mislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:629981>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

MISLAV TADIĆ

AUTOPORTRET

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

doc.art. Hrvoje Duvnjak

Sumentor:

Miran Blažek, asistent

Osijek, 2020.

SADRŽAJ

1. Sažetak.....	4
2. Uvod.....	5
3. Što je autoportret.....	6
3.1. Lucian Freud.....	7
3.2. Ilya Repin.....	8
3.3. Cesar Santos.....	10
4. Realizacija ideje.....	11
5. Proces rada.....	12
6. Zaključak.....	18
7. Prilozi.....	19
8. Literatura.....	20

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
pod naslovom _____
_____

diplomski/završni

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

_____

1. SAŽETAK

Ovim radom želio sam prikazati svoj prvi pokušaj autoportreta, od prvog do zadnjeg koraka. Uz osnovnu definiciju spomenuo sam tri slikara koji su mi izvrsni primjeri, a jedan od njih je živući umjetnik. Pokušao sam slikati kako to obično nisam radio i trudio sam se što vjernije prikazati sebe u direktnom odrazu zrcala. Detaljno sam fotografirao rad, a jesam li uspio dobiti dobru ravnotežu u cijelosti, vidjet ćete u narednim stranicama. Iskreno, vrijeme me zarobilo, slika me prisvojila. Zapravo, slobodno mogu reći kako su neki dijelovi rada izmakli planu, a pri tome mislim na onaj trenutak kada slika krene kontrolirati vas, a ne vi nju.

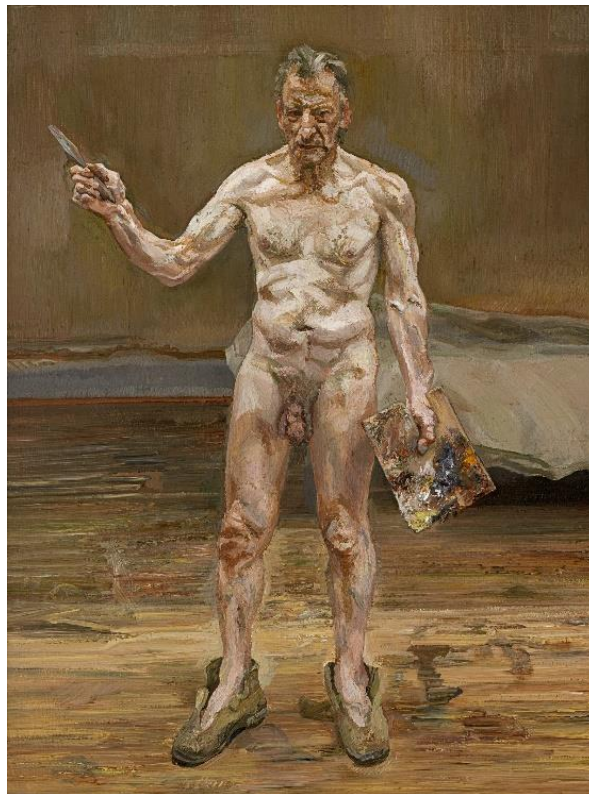
2. UVOD

Do sada nisam osjetio pravu potrebu i priliku naslikati nešto apstraktno iako je bilo puno pokušaja odmaknuti se od slikanja portreta upravo zbog rezultata kojima nisam bio zadovoljan. U slikanju portreta uvijek sam znao polovičan odgovor na pitanje o konceptu rada, jer nekakvo slikanje portreta poprilično se razlikuje od suvremene moderne, rekao bih misaone umjetnosti gdje koncept znači sve. Kako u svome radu i na svakoj slici želim usavršavati svoje vještine, tako ih želim i mijenjati, jer ponekad osjećaj ponavljanja istog doprinosi monotoniji; efektu „već viđeno“. Tada se rađa i pitanje gdje to sve vodi, a jednostavno, vodi me želja za boljitkom, promjenom i napredovanjem. Uljane boje bile su primarno sredstvo moga slikanja iako sam radio i akrilom te akvarelom. Međutim, te mi tehnike ne pružaju ni približno sličan užitak. Najviše sam slikao na platnima, drvenim pločama i prepariranim kartonima. Kroz autoportret slikar ne prikazuje samo svoj odraz već razmišljanja; vizija sebe gledana prostim okom, ali i odraz psihičkog stanja. Za ovaj bih rad rekao da je ujedno jedna vrsta pokusa jer je to moj prvi slobodni autoportret. Spomenut ću nekoliko djela izvrsnih slikara, a neki od njih su postavili temelje moje motivacije.

3. ŠTO JE AUTOPORTRET?

Autoportret je likovna autobiografija, odnosno vlastiti odraz samog umjetnika, umjesto riječima, stvoren crtama i bojama (slikarski autoportret) ili oblicima (kiparski autoportret) pri čemu umjetnik vidi svoj odraz, sve svoje emocije i strahove. Mogli bismo i definirati kao umjetnikovu vlastitu zrcalnu sliku. Taj ostvaraj može biti izveden kao slika, crtež ili plastika. Najčešće je autoportret slikan, crtan ili modeliran u polovičnoj figuri dok su prikazi čitavog lika mnogo rjeđi pr. Slika 1. U većini slučajeva prikazuje se direktno gledanje. Zrcalna je slika en face i za takvu su potrebna dva zrcala što je u rjeđim primjerima prikaz u profilu.

3.1. Lucian Freud

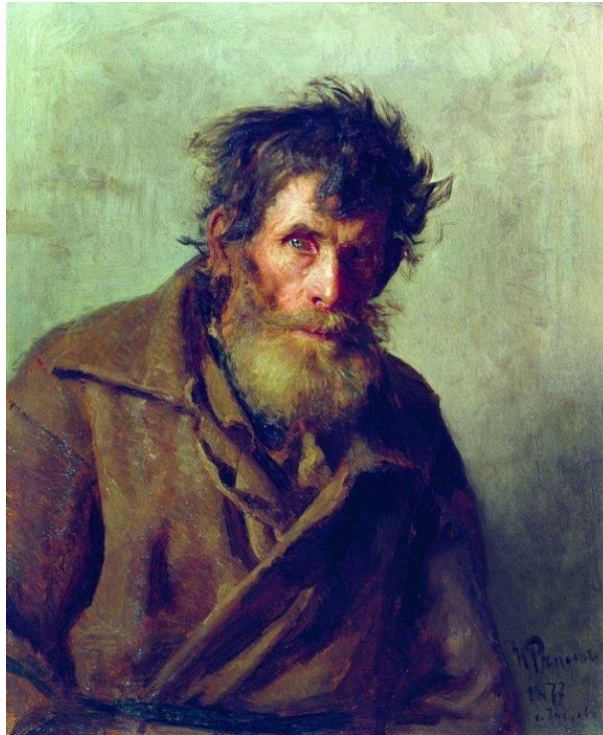
Slika 1: Lucian Freud „Painter Working, Reflection“ ,1993., ulje na platnu

Na prvoj slici vidimo neuobičajen autoportret izvrsnog britanskog slikara Luciana Freuda. On u razvoju svoga stila izbjegava uljepšavanje i idealiziranje slika. U njegovim radovima uočavamo realizam i naturalizam, a kasnije u razvijanju i procvatu svojih vještina koristi impasto (deblji nanosi boje). Radovi su mu poznati po svojoj psihološkoj tematici te po odnosu između sebe i svojih modela.

Kritičari i povjesničari umjetnosti smatraju da mu je ovo jedan od najboljih autoportreta. Na slici prikazuje sebe, bez odjeće, kako stoji u razvezanim cipelama, okrenut prema promatraču s paletom u jednoj ruci dok u drugoj drži slikarsku špahtlicu kao da njome prijeti. Slika je ekspresionistička i nastala je na vrhuncu njegove karijere. Tada je posebnu važnost pridao boji kože i slikanju mesa impastom. Slikajući svoj autoportret povremeno sam listao i promatrao Freudove portrete kako bih ostvario lakši pristup svome radu.

3.2. Ilya Repin

Slika 2: Ilya Efimovich Repin, Sramežljivi seljak, 1887. 65x54 cm, ulje na platnu, Museum of Fine Arts, Rusija

Slika 2 prikazuje portret seljaka koju je naslikao jedan od najboljih ruskih slikara 19. stoljeća Ilya Repin. Slika nije autoportret, ali je po meni odličan primjer prikaza stajališta jednog čovjeka. Portret sramežljivog seljaka puno govori o umjetniku. Impresivan je način rješavanja pozadine i ulaska u prostor. U sjenama koristi puno plave boje, a u najsvjetlijim dijelovima (lice) koristi debele slojeve toplih tonova. Na slici je najupečatljiviji njegov pogled koji nam govori o teškom životu. Gledajući kaput možemo pretpostaviti da se vjerojatno bavio poljoprivredom i teškim radom. Na njegovom isklesanom licu možemo primijetiti posljedice rata i nepravde.

Repin se uvijek zalagao za ravnopravnost naroda te je uvijek tvrdio da umjetnost mora biti dostupna svima. Mnogi ga smatraju jednim od najboljih portretista, a bio je i glavni predstavnik

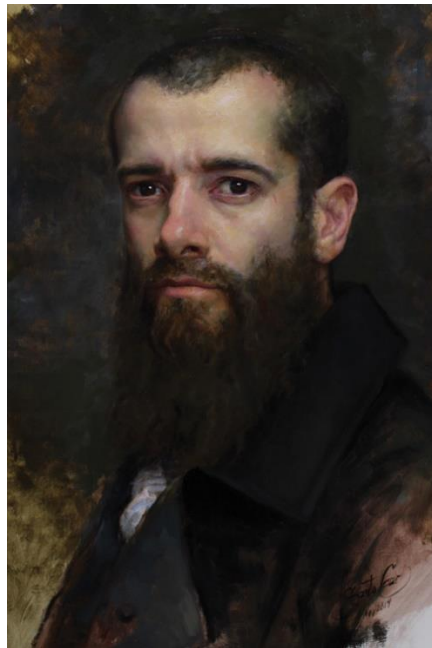
realizma u Rusiji. Osim portreta, slikao je žanr scene iz tadašnjeg života, scene iz rata, robove i vladare, društveni život ljudi.

Slika 3: Ilya Repin, Autoportret, 1887. 75x62 cm, ulje na platnu, Tretyakov Gallery, Moskva, Rusija

3.3. Cesar Santos

Kao trećeg slikara odabrao sam suvremenog umjetnika Cesara Santosa. Njegov rad pratim od drugog razreda srednje škole kada sam počeo slikati; prve radove ulja na platnu. Naime, Cesar je rodom iz Kube. U svojim dvadesetim godinama počeo se baviti boksom, ali njegova prava strast je oduvijek bila slikanje realizama, na svoj poseban način, kombiniranjem tradicionalnog i modernog. Zbog roditelja i njihove želje za školovanjem, kako bi prema riječima njegovoga oca mogao normalno živjeti jer od „umjetnosti nema kruha“, upisuje arhitekturu. Pokazujući svoj talent i interes za slikanjem, uspješno upisuje i Angelovu akademiju likovnih umjetnosti u Firenci koja je dobila ime po svome osnivaču Michaelu Johnu Angelu (Angel Academy of Art) koji mu je ujedno bio i mentor. Uz puno muke i truda polaže sve zaostatke i diplomira slikarstvo. Njegova priča me je motivirala, ali i način na koji je slikao te jednostavnost rješavanja kompliciranih portreta. Ovdje bih spomenuo kako sam ja također išao u školu koja nije imala veze s umjetnosti, ali me životni put usmjerio na Akademiju.

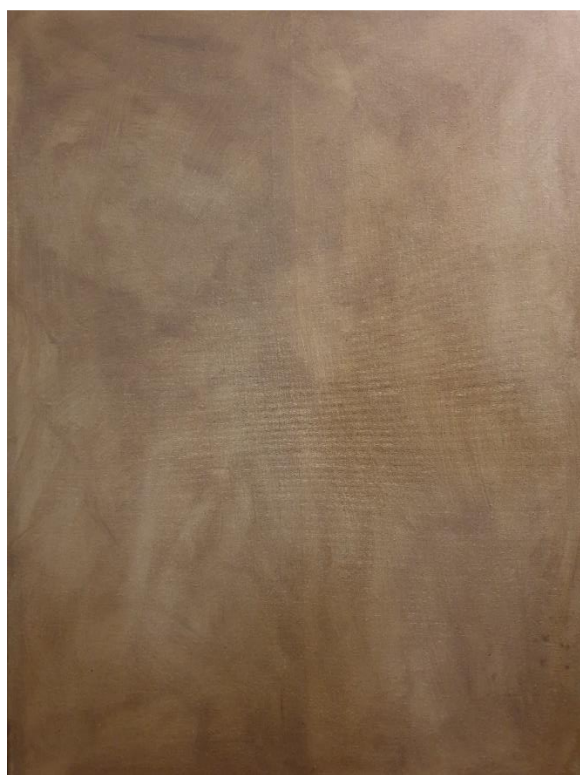
Slika 4: Cesar Santos, Autoportret, 2015. ulje na platnu, dimenzije nepoznate

4. REALIZACIJA IDEJE

Za realizaciju ideje trebalo mi je puno vremena. Odabirući temu nisam ni mislio da ću slikati autoportret. Koliko god tema zvučala jednostavno, ona to svakako nije. Na samom početku radio sam portrete svojih prijatelja i obitelji te mi je to postalo monotono. Puno radova ostavio sam iza sebe i u svakom od njih mi je nešto nedostajalo. Kako je vrijeme odmicalo gubila se i moja težnja prema realizmu. Miješanje tonova i rad malim kistovima donio je sve samo ne emociju. Akademski, rad može i izgledati lijepo, ali osjećaj da nešto nedostaje pobija sve. Također želim naglasiti da mi je nedostajalo slikanje modela uživo, što na trećoj godini Akademije prestaje. Obrazovanje se svodi na predloške i fotografije. Slikanje prema predlošcima nije zanimljivo, previše me vuklo na ispravke i korekcije što je automatizmom dovodilo do manjka slobode, a to je ono što je najbitnije u slikarstvu; sloboda. Naime, oduvijek sam razmišljao o završnom radu kao nekoj od kompozicija velikih dimenzija, nekakav skupni portret mojih prijatelja kao na slikama starih majstora koji su dočaravali atmosfere grupnih zabava. Međutim, slušajući savjete i ideje kolega i profesora svo moje dosadašnje razmišljanje i sam rad ispao je nedovoljan za neku vrstu izvrsnosti. Uz sva promišljanja rodila se ideja slikanja svog portreta. To je zapravo ono u čemu sam se želio prikazati.

5. PROCES RADA

U prvom koraku nanio sam na platno lazurni premaz te ga dodatno razmazao krpom. Time sam si olakšao posao kako ne bih slikao direktno preko bijele podloge (slika 1.). Postavio sam platno na štafelaj, okrenuo se prema ogledalu te si namjestio stolicu kako mi je najbolje odgovaralo. (slika 2.)

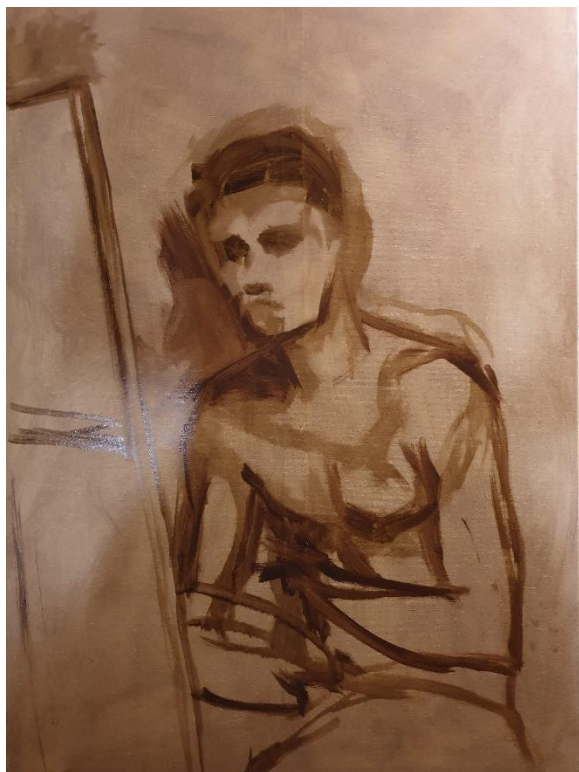

Slika 5: pripremljeno platno

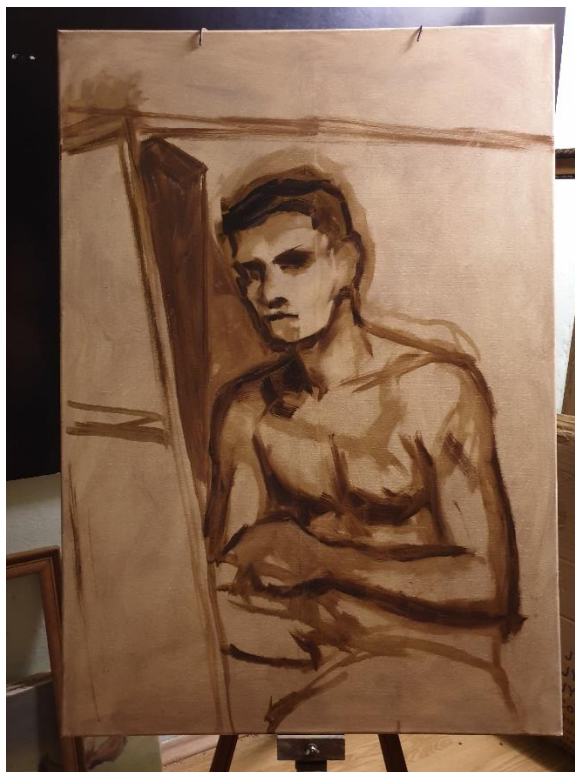

Slika 6: pripremljena kompozicija

Sliku sam započeo grubo, brzo, sirovo, u što slobodnijim potezima pri tome pazeći na svoj karakter, bez uljepšavanja.

Slika 7

Slika 8

Brzim skiciranjem najlakše dolazimo do karakternih osobina. Tamnim okerom (raw umber plus malo žute) vukao sam široke linije. Na plohe, koje sam ostavljao u sjeni, nanosio sam tanji sloj boje.

Popunjavanjem i zatvaranjem svoga lika ujednačio sam cjelokupni dojam, a sve kako bi rad bio podjednako dovršen u određenom trenutku. Također, pozadinu sam čistio i popravljao proporcije i anatomiju, onda kada sam smatrao potrebnim. Nadalje, kada je došlo do zasićenja vlastitoga odraza, prebacio sam se na pozadinu pokušavajući dobiti dojam prostora i ravnotežu bez puno „filozofije“.

Slika 9

detalj slike 9

Prve nanose boje radio sam kao i obično s nekoliko osnovnih tonova, tamnijim tonom karakterne linije i crtež (slika 8). Srednjim tonom zatvarao sam većinu površine. Na slici 10 vidimo istaknut podočnjak.

Slika 10

Slika 11

Na istoj slici možemo vidjeti zatvaranje cijele površine platna u plohama. Koristio sam široke kistove. Slika 11 prikazuje preslikavanje, dodavanja svijetlih tonova u nekim dijelovima impasto što ćemo vidjeti kasnije u detaljima. Pozadinski zid, koji je bio iza mene, morao sam za nijansu zatamniti kako bih dobio na naglašavanju svoga lika.

Napomenuo bih da sam se slikao bez gornjeg odjevnog predmeta jer je bilo vruće ljetno vrijeme. Također, dobio sam priliku poigrati se anatomijom jer je slika figurativna, osim glave obuhvaća i dio tijela.

Slika 11

Slika 12: detalj šake

Posljednja fotografija rada pod umjetnim izvorom svjetlosti. Sve fotografije do sad uslikao sam pod lampom, odnosno umjetnim izvorom svjetlosti i to paralelno dok sam slikao kako bih bolje dočarao atmosferu i istakao nanose boja.

Slika 13

Slika 13 prikazuje dovršeni rad fotografiran na dnevnom, prirodnom svjetlu. Dimenzije rada su 100x70 cm. Mišljenja sam da je nekakva vrsta nedorečenosti ostala visjeti u zraku, a tiče se balansa i ravnoteže zbog čega mi slika djeluje tvrdo.

Slika 14: detalj glave

6. ZAKLJUČAK

Ovim radom iskusio sam slobodu i ljepotu slikanja portreta, ne zato što sam radio sebe, već zato što sam se dobro osjećao, iako izraz moga lica možda to ne govori. Od samih početaka moga slikanja, dogodila se mala, ali značajna promjena. Slikajući realizam, polako sam shvaćao da to baš i nije za mene. No, većina imalo talentiranih ljudi uz praksu i to može. Slušajući profesore donekle sam oslobodio ruku i um. Kod slikanja portreta uvijek postoji taj strah koji nas tjera da pazimo što ćemo i kako ćemo. Kada ne pazim na detalje, kada se jednako posvetim svakom djeliću platna ne dopuštajući umu razmišljati; tada nastaju pozitivne slučajnosti. Smatram da upravo te slučajnosti definiraju dobru sliku. Zato mislim da uz pomoć profesora i kolega najprije treba poslušati sebe i držati se onoga što nas zaista ispunjava. Smatram da su moji zadnji portreti dobar početak nečega novoga jer posao koji radim i obveze na studiju nisu zbog diplome i uspjeha, već zbog znanja.

Ključne riječi: autoportret, zrcalo, odraz, boja, ton, svjetlo, sjena

Ključne riječi: selfportrait, mirror, reflection, colour, tone, light, shade

7. PRILOZI

Slika 1 – <https://galleryintell.com/lucian-freud-portraits-kunsthistorisches-museum/gdk695482/>
rujan

Slika 2 - <http://www.ilyarepin.net/shy-peasant/> rujan

Slika 3 - <https://www.wikiart.org/en/ilya-repin/self-portrait-1887> rujan

Slika 4 - https://s31531.pcdn.co/wp-content/uploads/2015/08/tam_oct15_santos07.jpg rujan

8. LITERATURA:

- Davies, Denny, Hofrichter, Jansonova povijest umjetnosti, zapadna tradicija, Zagreb, 2008
- Matko Peić, Pristup likovnom djelu, školska knjiga Zagreb, 1968
- Enciklopedija Likovnih Umjetnosti 4, Jugoslavenski leksikonski zavod, Zagreb, 1966.
- <https://hemu.lzmk.hr/Natuknica.aspx?ID=3439> rujan
- <https://www.nytimes.com/2019/10/05/arts/lucian-freuds-self-portraits-london.html> rujan
- <http://64.130.23.120/famous-artists/ilya-repin.htm> rujan

